

galski, nemški in holandski prevod. Slovenski prevod je izvršil dr. Matija Prelesnik, hrvaški pa dr. Dominik Premuš.

Boj za ljubljansko vseučilišče. Naši državni poslanci so vložili v državni zbornici predlog za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča v Ljubljani. Dne 6. decembra m. l. je glasovala zbornica o nujnosti tega predloga, katero so vneto zagovarjali slovenski poslanci dr. Šusteršič, dr. Ferjančič in dr. Ploj, Hrvat dr. Klaić in Čeh dr. Žáček. Državna zbornica je od klonila nujnost. Slovenski poslanci čakajo ugodnega trenutka, da ponové svojo zahtevo.

Češki umetniki. „Klub přátel umění“ v Brnu izraža v svojem drugem letopisu prav lepe nade o bodočnosti češke umetnosti na Moravi. Razstava društva „Manes“ se je primeroma dobro obnesla. Sedemintrideset domačih umetnikov je poslalo okolo sto števil. Enoindvajset razstavljenih umetnin so prodali za 2310 K. Ako petina razstavljenih slik najde kupca, je to za razstavo vsekako časten uspeh. Klub ima zdaj 254 društvnikov in se trudi, da bi izdelke domačih umetnikov ohranil domovini. Doslej je nakupil že za 5000 K slik od moravskih slikarjev. — Krasne umetniške publikacije so začeli izdajati razni češki založniki. F. Topič izdaja v reprodukciji *Manesove* slike (za 125 K), češka grafiška „Unie“ je izdala zbirko *Myslbekovo* (za 60 K). Tako postajajo češki umetniki popularni in dostopni ljudstvu. „Hlídko“ priporoča, da bi odbor čeških pedagogov priredil skupno umetniško izdajo čeških del za šolo. Taka izdaja, seveda skrbno prirejena, bi imela res veliko vzgojno vrednost.

„Česká akademie císaře a krále Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění“ je slovesno zborovala dné 1. decembra pr. l. Njen predsednik, najvišji maršal kraljestva češkega, knez Jurij Lobkowitz, je v daljšem govoru razvijal pomen književnosti in umetnosti za narodni obstanek. Iz prirodoslovne vede — rekel je knez Lobkowitz — so v javnost prenesli načelo darvinizma, ki pravi, da ves napredek in razvoj obstoji samo v boju vsakega posameznika in vsake vrste za svoj lastni obstanek in prospeh. To načelo je sicer nasprotno krščanski mravnosti in prirodnemu pravu, a radi se ga oklepajo narodi, ki so mogočni po svojem številu in po svojih sredstvih; saj po tem načelu morajo propadati majhni narodi, da rastejo njih močnejši sosedje. Da bi te težnje imele tudi zveneče ime, so iznašli ponosno besedo „imperializem“, in zdi se nam, da bo v mednarodnem življenju dvajsetega veka gospodarilo to kruto načelo. Zato morajo tudi manjši narodi iskati sredstev, da si ohranijo obstanek pred nasilstvom. Imperializem velikih narodov se naslanja na materialno premoč; majhen narod pa se more ohraniti samo z vnetim duševnim delom, s katerim se

more odlikovati tudi on v vseh vedah in umetnostih ter si priboriti častno mesto v izobraženem svetu. Nepristranska zgodovina srednjega veka in renesanške dobe nas uči, da so že v davnini gojili Čehi visoko in samostojno omiko. Iz tega sklepamo, da bomo tudi v bodočnosti dosegli podobno kulturno samostojnost. Znanstvena dela češka so še večinoma neznanca drugim narodom, ker ne umevajo jezika narodovega; a češki pesniki, glasbeniki, slikarji in kiparji so našli častno priznanje ne le v Evropi, ampak tudi onkraj svetovnega oceana. Ljudska prosveta ima z ene strani svetovni, mednarodni značaj. Zato je mogoče, da vsi narodi cenijo duševne pridobitve kate-regakoli ljudstva in si jih želé prilastiti. Z druge strani pa sta veda in umetnost najdragocenejša narodna lastnina. Zato pa ne more biti gmotno nasilje, ampak le duševno delo ono merilo, po katerem se ceni prava vrednost vsakega naroda. Ko torej napredujemo v vedi in umetnosti, ozirajmo se na obe strani! Spoznavajmo in proučujmo temeljito delovanje drugih narodov, da jih dosežemo tudi mi tam, kjer so nas presegli. A pri tem gojimo tudi svojo lastno narodno prosveto, da ne bomo le črpali iz mednarodne omike, ampak da bomo vedno bolj prispevali k njeni rasti s svojo lastno vsestransko kulturo. Edino s takim delom si ohranimo v tekmovanju z močnejšimi narodi, katerih gmotnega imperializma ne moremo premagati, svoj lastni obstanek in samostojno narodno življenje. — Akademija je imela prošlega leta 205 udov, imetka 854.294 K 50 h, knjižnica pa šteje 3396 del v 7322 zvezkih.

Odlikovanje pisatelja. Znani poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz je prejel od cesarja Franca Jožefa „častno znamenje za umetnost in vedo“. To je najvišje avstrijsko odlikovanje za učenjake, pisatelje in umetnike. Doslej so dobili to odlikovanje le trije Poljaki: Matejko, Małecky in Stanisław Tarnowski. Četrty je Sienkiewicz, in to odlikovanje je tem znamenitejše, ker je ruski podložnik. Izmed Čehov imata to odlikovanje samo profesorja Randa in Tomek.

„Mučeništvo kristjanov v cirklu Neronovem.“ Tako se glasi podpis pod orjaško sliko slovečega poljskega slikarja Jana Styka, katera je bila pred kratkim razstavljena v Varšavi. Slika meri šestdeset metrov na širjavo ter v krasni perspektivi predstavlja tri četrtinke notranjščine. Neronovega cirka. O tem znamenitem delu so potrdili razni kritiki, da je slikar izvršil vsako, celo najmanjšo stvar z največjo pozornostjo. Slikar je uvrstil med gledavce tudi Henrika Sienkiewicza, ker je vzel snov tej sliki iz njegovega slovečega romana „Quo vadis?“, v katerem je izbornop opisal Neronov cirk in muke prvih kristjanov. Na tej sliki vidi gledavec junaško smrt sv. apostola Petra, ker je sedaj dognano, da sv. Peter ni umrl na Janikulu, marveč v Neronovem